

communicent et anathematizent. Unde, quisquis adhaeret fundamentalibus, potest quidem extra unitatem suae particularis ecclesiae ejici, at non extra unitatem ecclesiae universalis.

Insuper, juxta Juriaem, variae sectae in fundamentalibus consentientes non efformant unicum corpus sociale, nec ullam in communi actionem exercere possunt : « L'Eglise universelle, inquit, ne juge point, « elle ne décide pas, elle n'a pas de tribunal, elle ne « peut pas s'assembler... L'Eglise universelle ne « prêche point, elle n'enseigne pas, elle ne saurait instruire, non plus qu'elle ne peut rien juger ni décider ; « ce sont les églises particulières qui font tout cela. »

At non sola Ecclesia universalis regimine externo destituitur, sed et unaquaeque particularis ecclesia, juxta idem systema, caret proprio regimine divinitus instituto ; pastores enim a Protestantibus habentur ut meri consiliarii, non ut veri principes spirituales gaudentes potestate legislativa.

150. Conceptus Unitatis ecclesiasticae apud Anglicanos Puseyistas.

Nonnulli doctores universitatis Oxoniensis in Anglia, post Pusey, mediam viam inter Catholicos et Protestantas, circa Unitatem Ecclesiae definiendam, inierunt. Dicunt ergo Ecclesiam veram constare omnibus societatibus christianis, quae auctoritatem doctrinalem retinuerunt, etiamsi eadem dogmata non admittant, et unaquaeque proprium et ab aliis independens regimen habeat. Hinc ad unitatem Ecclesiae pertinent, Ecclesia Romana, Graeca, Russica et Angliae constituta ; et coetus episcoporum, quo variae illae communionem

repraesentarentur, esset efficax principium unitatis in fide. Et revera, necesse est ut singuli fideles profiteantur omnes articulos a sex prioribus conciliis oecumenicis definitos, ante Graecorum schisma, et sint dispositi ad credendum omnia quae definirentur a coetu universalem Ecclesiam repraesentante, si postea congregaretur. Nonnulli tamen Puseyistae, post duces suum, hanc necessitatem postea coarctasse videntur ad contenta in symbolo Apostolorum.

Quoad unitatem regiminis, prout a Catholicis intelligitur, dicunt Puseyistae illam non esse essentialem, quamvis sit perfectior, et forsitan de praecepto positivo divino. At nonnunquam, ratione circumstantiarum, non est obligatoria, imo licite servari nequit, nempe : ubi regimen a Christo institutum fit corruptum in fide aut moribus. Tunc separatio facienda est ab Ecclesia, non quatenus vera, sed quatenus corrupta, manetque communio in iis quae vera et recta sunt. In eo casu, sufficit ut in qualibet societate maneat ministrorum hierarchia. Attamen, lugenda est valde, inquit, separatio actualis communionum, et ideo Londini, anno 1859, fundata est associatio precum quibus obtineretur a Deo Christianitatis unitas.

QUAESTIO III^a

Utrum admittenda sit Unitatis ecclesiasticae notio a Catholicis tradita ?

(Vide Mazella : *de Rel. et Eccl.*, n. 647... 672. — Perriot : *de Eccl.*, p. 46... 67. — Hurter : *Theol. gen.*, n. 394... 410.)

151. Resp. Videri potest quod non.

Etenim, 1° juxta Catholicos ipsos, dantur veritates revelatae quae tamen non reputantur fundamentales, et ideo negari possunt sine praejudicio unitatis Ecclesiae Romanae. Ergo dari queunt veritates, etiam ab Ecclesia Romana definitae, quarum negatio non praejudicat unitati Ecclesiae universalis.

2° Praeterea, B. Paulus (I Cor., III, 12) nonnullos errores in fide assimilat ligno, stipulae, foeno, quibus incendio consumptis, obtinetur tamen salus. Ergo non omnis error in fide excludit ab Ecclesia extra quam nemo fit salvus. Ita Juriaeus.

3° Praeterea, unitati in fide ad salutem requisitae sufficere videtur fides in Christum Jesum verum Deum; sic enim legimus apud Joan. (III, 36): *Qui credit in Filium, habet vitam aeternam*, et (I Ep., IV, 15): *Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in Deo*. Ita Chillingworth, Hobbius, Lockius et alii.

4° Praeterea, historia testatur plures olim anathematizatos fuisse ob errorem in fide aut rebellionem adversus Papam, qui tamen in unitate Ecclesiae Catholicae, id est, universalis remanserunt; uti, v. g., episcopi Orientales in controversia de die celebrandi Pascha, S. Cyprianus aliique episcopi Africani et Orientales, asserentes baptismum haereticorum iterandum esse.

5° Praeterea, durante magno schismate Occidentis, per quadraginta annos, fuerunt plures obedientiae, primo duae, dein tres, et unaquaeque proprium et independens habuit regimen supremum; et tamen in singulis his obedientiis vera mansit Ecclesia, ut omnes concedunt. Ergo unitas regiminis non est essentialis verae Ecclesiae.

152. Sed contra dico 1°: *Omnino necessarium est ad salutem, ut omnes fideles per orbem dispersi convenient, tum in credendo quicquid Ecclesia docens definit, tum seipsos uni supremae auctoritati subjectos profitendo*.

Utraque pars aperte sequitur ex jam stabilitis de Ecclesiae magisterio, necnon de primatu perpetuo B. Petri.

1° Christus dedit Apostolis et eorum successoribus, usque ad consummationem saeculi, jus auctoritative et infallibiliter docendi omnia quaecumque mandavit, jus praedicandi Evangelium, sane integrum; ideoque nullum est dogma ab Ecclesia definitum quod possit negari aut in dubium poni, quin gravis injuria Christo inferatur.

Item, Christus Petro commisit munus sustentandi Ecclesiam, claves regni coelorum gerendi, quoscumque Christianos ligandi atque solvendi; quod munus exerceri debet quamdiu durabit Ecclesia, id est, jugiter. Ergo quicumque non vult aedificari super B. Petri successorem, nec ab eo ligari aut solvi, jam divinae institutioni contradicit et gravissime peccat.

2° Christus religionem suam hominibus non proposuit, nisi sub forma sociali in Ecclesia, et quidem unica, observandam. Hinc Christianismus extraecclesiasticus non est nisi pseudochristianismus. At quicumque non adhaeret doctrinae Christi qualis ab Ecclesia definiente proponitur, item quicumque non vult haberi tanquam membrum influxui Ecclesiae capitis imperativo subjectum, certe non profitetur Christianismum illum socialem a Christo institutum.

Ergo est pseudochristianus, seu immerito gloriatur se esse Christi discipulum, atque inter ejus membra mystica computandum; proindeque a beneficio Redemptionis excluditur.

153. Dico 2°: *Impossibile est veram Ecclesiam coalescere ex variis sectis, quae circa articulos quosdam majoris momenti, seu, fundamentales concordant.*

Et hoc tripliciter constat: 1° argumento auctoritatis negativo, ex ipsamet institutione Ecclesiae desumpto; 2° argumento auctoritatis positivo, seu, ex his quae dicta et gesta sunt in Ecclesia, ante Juriaeum; 3° argumento rationis.

I. Argumento auctoritatis negativo.

Certe Christus non multiplicem fundavit Ecclesiam, sed unicam prorsus, ad quam omnes gentes vocavit, et cujus praefecturam B. Petro in perpetuum per ejus successores gerendam commisit. Non fuit igitur ab initio Ecclesia plurium sectarum collectio, proindeque toto caelo differebat ab ea quam sibi Juriaeus confinxit. Ergo, si credamus Juriaeus, dicendum erit Christum, unicam aedificando Ecclesiam, Christianis licentiam reliquisse alias erigendi societates separatas, ea tantum conditione, ut retinerent articulos fundamentales. Talis autem licentia: 1° cum a nemine erat praesumenda, admitti non debet, nisi positive et clare, aut a Christo, aut ab Apostolis, Christi nomine, significata fuerit; eo magis quod ratio unitatis ecclesiasticae essentialiter constitutiva nunquam potuit ignorari; 2° supponit traditam simul fuisse regulam obviam et facilem discernendi articulos fundamentales a non fundamentalibus; secus licentia foret inutilis, imo

noxia evaderet, et vergeret in scandalum. Porro utrumque penitus deest.

° Nullum reperitur in tota antiquitate praedictae licentiae vestigium. Neque enim Patres hanc aliquando memorant, neque haeretici aut schismatici illam allegaverunt unquam, ut se contra Ecclesiam Romanam tuerentur, dicendo ipsis licitum esse, articulos fundamentales retinendo, semetipsos ab Ecclesia tunc existente separare.

2° Neque assignatur aliquod criterium, quo tuto et facile secernantur articuli fundamentales a non fundamentalibus. Quatuor equidem a Protestantibus proposita fuerunt, sed prorsus insufficientia.

1um criterium est, illud esse fundamentale quod clare continetur in Scripturis. At unusquisque privatas suas opiniones semper existimabit invenire in Scripturis clare expressas, ut probant innumerae Protestantium dissensiones. Insuper, dato tali criterio, jam inter articulos fundamentales reponendum erit canem Tobiae habuisse caudam, clarissimis verbis in textu sacro expressam; dum praesentia realia et Missae sacrificium erunt articuli non fundamentales.

2um criterium est, illud esse fundamentale quod cum religionis fundamento essentialiter connectitur. Sed nemo non videt ibi definiri idem per idem, seu declarari id esse fundamentale quod revera tale est.

3um criterium est, illud esse fundamentale quod communi consensu tenent omnes sectae christianae. Sed haec regula ad nihil inservit, quia prius judicandum esset, ope ejusdem, quae sint sectae vere

christianae. Aliunde, ubi nova secta efformatur novi alicujus dogmatis praedicatione, vel cessat eo ipso consensus communis, et tunc nullus erit error fundamentalis; vel non cessat, et tunc omnis nova haeresis erit circa articulum fundamentalem, siquidem omnis nova haeresis oritur consensui communi contradicendo.

4um criterium est, illud esse fundamentale quod tale judicatur ex gustu interno. At quid magis arbitrarium et obscurum concipi potest? Cur Protestantes, hunc gustum invocantes, tantopere inter se discordent? Ergo...

II. Argumento auctoritatis positivo.

Affertur enim auctoritas 1° Scripturae, 2° Patrum, 3° historiae.

1° Auctoritas Scripturae.

Christus mittens Apostolos ad praedicandum Evangelium, ait: *Qui non crediderit condemnabitur* (Marc., xvi, 17), seu: qui non obtemperaverit Apostolis munus suum praedicandi implentibus, erit extra viam salutis. Atqui munus apostolicae praedicationis usque ad consummationem saeculi exercendum, non restringitur ad solos articulos majoris momenti, sed extenditur ad totum Evangelium.

Unde B. Paulus, scribens ad Galatas, dicit anathema cuicumque ipsis evangelizaverit *praeter id* quod evangelizaverat (Gal., i, 9), et addit (ibid., v, 2): *Quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit.* Atqui Paulus non evangelizaverat Galatis solos articulos fundamentales; et speciatim, necessitas recipiendi circumcisionem non habetur ab ipsis Protestantibus veluti error fundamentalis.

2° Auctoritas Patrum.

Quorum testimonia ad quatuor classes referri possunt:

Prima classis est eorum qui asserunt cujuscumque haereseos sectatores non esse Christianos, esse adversarios Christi, antichristos, et synagogam Satanae. Sic, v. g., S. Aug., enumeratis haeresibus octoginta octo (De haer., in fine), sic concludit: « Possunt... »
« aliae haereses, quae in hoc opere nostro commemoratae non sunt, vel esse vel fieri, quarum aliquam »
« quisquis tenuerit, catholicus Christianus non erit. »
S. Cyprianus (Ep. 69, ad Magnum): « Neque Dominus noster Jesus Christus, cum in Evangelio suo »
« testaretur adversarios suos esse qui secum non »
« essent, aliquando speciem haereseos designavit, sed »
« omnes omnino haereticos... Beatus Joannes Apostolus nec ipse ullam haeresim aut schisma decrevit, »
« sed universos qui de Ecclesia exiissent, antichristos »
« appellavit... Unde apparet adversarios Domini antichristos omnes esse, quos constat a charitate atque »
« ab unitate Ecclesiae catholicae recessisse. » S. Hieronymus (Dial. adv. Lucifer.): « Apertam animi mei »
« sententiam proferam, in illa esse Ecclesia permanentem, quae ab Apostolis fundata usque ad diem »
« hanc durat. Sicubi audieris eos qui dicuntur Christi, »
« non a Domino Jesu Christo, sed a quocumque alio »
« nuncupari, utpote Marcionitas, Valentinianos, Montenses, sive Campitas, scio non Ecclesiam Christi, »
« sed Antichristi esse synagogam. »

Secunda classis est eorum qui, locutione familiari et usitata, Ecclesiam dicunt per orbem dispersam uno ore praedicare, docere, tradere, etc.; quod minime

verificatur de collectione sectarum ab invicem independentium, ut fatetur ipse Juriaeus.

Tertia classis est eorum qui extollunt potestatem illam, qua quis ab unitate Ecclesiae catholicae abscinditur. Nam in plurium sectarum collectione nulla datur huiusmodi potestas. Uniuscujusque sectae superior potest, equidem, a propria sua Ecclesia ejicere, minime vero ab omni unitate ecclesiastica, seu ab Ecclesia universali.

Quarta classis demum est eorum qui, ut supra vidimus, affirmant Romanum Pontificem esse catholicae unitatis centrum divinitus institutum, a quo quis se separans fit alienus a Christo.

3° *Auctoritas historiae.*

Neminem quippe fugit Ecclesiam quoslibet haereticos, etiam in fundamentalibus non errantes, uti Novatianos, Montanistas, Quartodecimanos anathematizasse; notum est etiam, haereticos nunquam se excusasse dicendo quaestionem moveri de non fundamentalibus, sed e contra, Ecclesiae ipsis contradicenti, vice sua, anathema dixisse, illamque veluti spuriam societatem traduxisse. Ergo 2° argumento auctoritatis positivo constat falsitas systematis Juriaei.

III. **Argumento rationis.**

Idem systema confutatur: 1° ex natura rei, 2° ex subversione cujuslibet unitatis.

1° *Ex natura rei.*

Si, absque salutis dispendio, quis adhaerere possit sectae in fundamentalibus non erranti, dicendum erit, vel nunquam satis certo constare de revelatione articuli non fundamentalis, vel, quamvis certo de illius veritate constaret, fidem ei detrectari posse quin ad-

mittatur grave peccatum. Jam vero utrumque repugnat. Prius quidem: quot enim non fundamentalia clare exprimuntur in Scripturis! De caetero, posito quod horumce articulorum revelatio sit semper incerta, sequeretur illarum manifestationum nullius esse utilitatis. Posterius est evidenter falsum: non enim minus Dei summa veracitas contemnitur, in denegando ei fidem quando revelat articulum minoris momenti, ac quando alium majoris momenti, ut patet.

2° *Ex subversione cujuslibet unitatis.*

Defectu regulae certae et obviae, et praesertim auctoritatis docentis, ratio individua uniuscujusque debet discernere, quinam sint articuli fundamentales, quinam non. At, hoc posito, impossibile est ut omnes concordent in eisdem articulis, tanquam fundamentalibus, admittendis. Patet, tum ex difficultate rei, tum exemplo Protestantium, inter se circa hos articulos perpetuo pugnantium: unde non pauci, Ecclesiae suae universalis sinum magis ac magis laxando, eo usque devenerunt, ut affirmarent sufficere ad salutem, si quis Christum veluti praestantissimum philosophum profiteretur; imo si solam ad *ideale* aspirationem retineret. Ita D. Buisson, fundator *Ecclesiae liberalis*, in quodam manifesto, anno 1869, a pluribus non infimae notae ministris apud nos probato, et in quo haec leguntur: « S'il se trouvait même des hommes qui « prétendissent être athées, et qui néanmoins prissent, « comme les autres, le sérieux engagement de participer de toutes leurs forces à cet effort moral que « supposent les mots: *culte du bien* ou *amour de « l'humanité*, l'Eglise libérale devrait les recevoir au

« même rang que tous leurs frères, non comme athées,
« mais comme hommes. »

Hinc patet latissimam aperiri viam Rationalismo ac Indifferentismo.

54. Dico 3° : *Impossibile est veram Ecclesiam coalescere, ut Puseystae dicunt, ex variis sectis christianis quae auctoritatem doctrinalem retinuerunt.*

Aperte sequitur ex dictis; probatur tamen argumento speciali, sic : Posito, ut dicunt Puseystae, Ecclesiam constare quatuor communionibus ab invicem divisis, Romana, Graeca, Russica et Anglicana, jam Ecclesia, quamvis sit societas *de jure, de facto* tamen desiit esse societas. Atqui hoc prorsus repugnat.

Prob. maj. Ecclesia sub illo conceptu, esset quidem societas *de jure*, cum in ea daretur auctoritas suprema et infallibilis, quod sane sufficit ad societatem *de jure* constituendam. *De facto* tamen esse societas desiit, a tempore quo extra communionem Romanam alia facta est. Ad societatem enim *de facto*, requiritur auctoritas suprema exercibilis super omnia membra eidem subdita. Sed in Ecclesia universali, quae ex quatuor praeaudatis communionibus constat, suprema auctoritas non potest exerceri; quia, cum resideat in variarum communionum collectione, ipsius exercitium fieri debet de illarum omnium consensu, qui consensus qua ratione efficaciter obtinebitur, siquidem nullus sit in singulis communionibus jus habens alias cogendi ut in concilium convenient? Ergo Ecclesia jam non est societas *de facto*.

Prob. min., seu repugnat Ecclesiam jam desiisse esse societatem *de facto*.

1° *Repugnat sapientiae Christi.* Quomodo enim Christus, instituendo societatem, quam usque ad mundi finem durare ac vivere voluit, non praecavisset ne suprema auctoritas apud eam fieret inexercibilis; et quomodo passus fuisset apud illam reperiri talis impeditio et impotentiae causas? Sane, v. g. providendo ut essent pastores et doctores, intendebat, ex B. Paulo, ut per magisterium perpetuum ab errorum tenebris et doctrinarum fluctuationibus praeservaremur, et sic in unitate fidei firmaremur. At, si nihil amplius infallibiliter doceri potest, deficiente quatuor communionum concentu, jam circumferemur omni vento doctrinae, moxque peribit unitas fidei.

2° *Repugnat naturae rerum.* Est de omni societatis essentia ut, in casu dissensus, pars superior, seu, princeps in monarchia, majoritas optimatum in aristocratia, majoritasve civium in democratia, habeat auctoritatem per se sufficientem ut agat, et decernat absque inferioris partis consensu, et imo ut hanc partem in resistentia contumacem sua auctoritate spoliat, et etiam de suo sinu ejiciat, ubi id judicaverit necessarium. Ergo pariter in Ecclesia Christi, recentibus communionibus Graeca, Russica et Anglicana, communio Romana, quae saltem praecipuam et multo majorem partem constituebat, debuit auctoritatem plenam retinere, et jus habuit caeteras exauctorandi, et de sinu suo ejiciendi. Ergo.

Haec nostra conclusio, cum suis probationibus, valet contra illos schismaticos, qui Ecclesiam coalescere volunt ex communionibus Romana et Graeca.

155. Dico 4° : *Nulla unquam ratione licitum esse*

potuit se separare ab Ecclesia, quam Christus fundaverat.

Sequitur evidenter ex dictis; probatur tamen breviter sic:

Est de praecepto, a quo nullus unquam dispensari potest, profiteri veram Christi religionem, ac proinde adhaerere Ecclesiae, extra quam non datur vera Christi religio. Ergo ea tantum ratione Ecclesiam deserere foret licitum, quia desiisset esse vera Christi Ecclesia, seu defecisset. Atqui, ex probatis, vera Ecclesia nunquam deficiet.

Insuper, cum defectus in iis quae sunt institutionis divinae sit impossibilis, ratio deserendi Ecclesiam non esset nisi defectus in iis quae non sunt institutionis divinae. At si hujusmodi defectus acciderent in Ecclesia divinitus fundata, a fortiori orirentur in aliis societatibus per homines institutis, proindeque divisiones in infinitum multiplicarentur.

Hinc factum est ut Patres passim dixerint: tam illicitum esse separari ab Ecclesia per schisma quam per haeresim, ut S. Joannes Chrysost. (Homil. 2, in Ep. ad Eph.); ita necessarium esse externam Ecclesiae unitatem, sicut necessaria est charitas, ut S. Aug. (Serm. 88, n. 19); schismatis perniciem esse omni alio malo, cui per illud quis mederi vellet, pejorem, ut S. Irenaeus (Lib. 4, c. 33). Ergo.

Sic igitur respondendum ad ea quae opponuntur, n. 151.

156. *Ad 1.* Catholici habent, aliquo sensu, suos articulos non fundamentales, seu, ab Ecclesia nondum definitos, et circa quos dissentire permittitur. At haec distinctio ab ea quam praetendit Juriaeus tripliciter

differt: 1° Catholicis praesto adest criterium obvium et tutum discernendi articulos extra controversiam ponendos, nempe, Ecclesiae magisterium; Protestantes nullum certum et clarum proferunt. 2° Numerus articulorum fundamentalium, apud Catholicos, semper crescere potest; quia jus habet Ecclesia definiendi omnes veritates revelatas; sed hi articuli, juxta Protestantes, a Christo ipso sunt determinati et definiti. 3° Catholici, quamvis libere inter se disputent circa articulos non fundamentales, servant tamen inter se vincula externa communionis, vi cujus eidem centro adhaerent, eidem capiti subjiciuntur, et unicam efformant societatem, uno communi ore loquentem, una communi actione operantem; et insuper omnes parati sunt, in suis controversiis, sententiae ab Ecclesia latae, si tandem proferatur, toto corde assentiri. At nihil tale reperitur in systemate Juriaei.

157. *Ad 2.* Asserit quidem Paulus, in textu allato, foenum, lignum et stipulam non obstare saluti. At per foenum, lignum et stipulam designari errores in articulis non fundamentalibus, gratuito supponitur; nemo enim ante Juriaeum talem excogitavit sensum, quem, de caetero, excludunt alia loca Scripturae superius allegata. Communis autem doctores opinantur, in textu B. Pauli, sermonem esse de variis, sive praedicatorum sensibus, sive auditorum studiis, spiritui evangelico non satis conformibus.

158. *Ad 3.* Fides in Christum, quae ad salutem exigitur, ea est quae integram ejus doctrinam suscipimus. Si quis enim vel unam veritatem ab eo revelatam, quamvis minoris momenti, respuit, jam ejus veracitatem pro nihilo habet.

159. *Ad 4.* Facta quae allegantur, vel non sunt certa, vel non probant intentum. Sic, 1° juxta veteres auctores, probabile est Victorem papam non tulisse, sed minatum fuisse solummodo excommunicationem contra celebrantes Pascha die indebito. At si revera excommunicati sint, revera fuerunt extra Ecclesiam, donec, ad meliora reversi, veniam obtinuerint. 2° Graves auctores, ex gravissimis rationum momentis, ipsam contentionem inter S. Cyprianum et S. Stephanum papam extitisse negant, et contendunt a Donatistis conficta fuisse praecipua quaestionis acta, quibus auctores communiter decepti sunt; quam fraudem ipse S. Aug. suspicatus est. Sed data contentiois veritate historica, nihil sequitur contra necessitatem unitatis in fide et regimine. Etenim, S. Stephanus simpliciter proposuit veram Ecclesiae doctrinam, minime vero dissidentes excommunicavit, nec definitivam sententiam tulit, permittens ut praxis iterandi baptismi haereticorum ad tempus subsisteret. S. Cyprianus autem credidit, per errorem, quaestionem esse, non fidei sed disciplinae. Fuit ergo reus inobedientiae, quam culpam martyrio abluit, non vero fuit proprie haereticus aut schismaticus.

160. *Ad 5.* Durante magno schismate Occidentis, unitas Ecclesiae non periit. Tunc enim perit unitas regni alicujus, quando scinditur in plures societates ab invicem independentes, habentes singulas suum proprium caput, aliis societatibus non praefectum, quamvis conetur illas sibi subjicere. At ubi uniuscujusque factionis dux existimat se esse legitimum omnium aliarum principem, licet ab illis non agnoscatur, tunc regnum remanet unum, et adest tantummodo litis circa sub-

jectum supremae potestatis. Porro, talis fuit Ecclesiae Romanae conditio, durante magno schismate Occidentis.

QUAESTIO IV^a

Utrum Ecclesia Romana hanc habeat Unitatem,
ex qua ejusdem divinitas jure inferatur.

(Vide Perriot : *de Eccl.*, p. 109... 115.)

161. *Resp.* Videri potest quod non.

Etenim, 1° unitas Ecclesiae essentialis supponit principium, quo omnes fideles in iisdem dogmatibus credendis conveniant, et eidem supremo capiti subjiciantur. Sed illud principium non videtur existere apud Ecclesiam Romanam, saltem practice. Ad hoc, siquidem, necessarium foret, ut omnes Catholici consentirent circa subjectum infallibilitatis, necnon supremae potestatis; item, circa condiciones requisitas ut magisterium gerens infallibiliter definiat. Atqui, circa praedicta valde disputarunt Catholici, praesertim ante concilium Vaticanum; quando alii praefatum subjectum reponerent in solo Pontifice Romano, alii in corpore episcopali; imo, nec hodie omnis evanuit controversia circa condiciones dogmaticae definitiois.

2° Praeterea, innumerae semper fuerunt, apud Ecclesiam Romanam, disputationes circa veritates de fide credendas; v. g. inter Thomistas et Molinistas; item, inter eos qui principia socialia aetatis modernae habent veluti errores damnatos, et eos qui eadem ut vera et salutifera propugnant.

3° Praeterea, in sinu ejusdem Ecclesiae Romanae

degunt multi qui, nedum regimen Pastorum ac praesertim Papae agnoscant, ejus perniciem omni opere et conatu procurare satagunt.

162. Sed contra dico 1° : *Unitas fidei et regiminis, quatenus verae Ecclesiae essentialis est, indirecte et per accidens demonstrat Ecclesiae Romanae divinitatem.*

Evidentissimum est, extra Ecclesiam Romanam, in nulla secta christiana reperiri unitatem fidei et regiminis verae Ecclesiae essentialem. Est enim haec unitas, omnium fidelium conspiratio in credendis eisdem articulis a magisterio infallibili propositis, et in agnoscendo eodem Pastore supremo B. Petri successore. Atqui, nec apud Protestantes, nec apud Graecos schismaticos, nec apud Anglicanos, talis unitas invenitur. Protestantes nullam agnoscunt auctoritatem docentem, et huic examen privatum substituunt, quod principium est omnis unitatis destructivum. Exinde factum est, apud eos semper defuisse unitatem facti in fide; auctores siquidem reformationis, neque secum, neque inter se concordant, et ex Protestantismi sinu innumerae pullulaverunt et quotidie pullulant sectae. Apud Graecos et Anglicanos, admittitur quidem auctoritas infallibiliter docens, sed quae, ut diximus, est inexercibilis ac practice nulla. Insuper, nec Protestantes, nec Graeci, nec Anglicani, ullum profitentur esse supremum Pastorem jure divino universae Ecclesiae praepositum.

Non sic in Ecclesia Romana. Omnes quippe Catholici toto corde adhaerent omnibus articulis ab Ecclesia docente propositis, cum credant hanc gaudere infallibili magisterio; omnes eidem supremo capiti, Papae

videlicet, subjiuntur. Ideo quicumque insurgunt aut contra magisterium infallibile, aut contra regimen Romani Pontificis, eo ipso fiunt extra Ecclesiam, quae idcirco indesinenter Una perseverat. Ergo, vel periit Ecclesia Christi, vel hanc apud solos Catholicos existere necessarium est.

163. Dico 2° : *Unitas fidei et regiminis, quatenus est soli verae Ecclesiae propria, directe et per se demonstrat Ecclesiae Romanae divinitatem.*

Etenim, magisterium Ecclesiae habitum tanquam divinitus infallibile, et primatus Pontificis Romani habiti velut, jure divino, B. Petri successoris, a novemdecim saeculis in Romana Ecclesia praevalet, et quidem tam efficaciter, ut in societate universali ac numerosissima, omnes in unitate retinuerit et retineat. Atqui, tale principium non potest esse nisi divinum, seu verae Ecclesiae exclusive proprium. Nam, in falsa Ecclesia, rectores sibi privilegium infallibilitatis vindicantes, illud nullo titulo claro et certo corroborare possent; et quia talis autoritas sit valde extraordinaria, necnon naturae corruptae et superbae odiosa, moraliter videtur impossibile quod in societate universali ac numerosissima acceptetur, aut saltem satis praevaleat, ut per multa saecula omnes contineat in unitate fidei. Cum enim absque ullo jure, et ex criminosa machinatione tale magisterium introductum fuisset, unicuique licitum ac primum erit huic resistere. Idem dicendum de primatu spurio super universas mundi ecclesias: nunquam ita perseveranter a tot gentibus agnosceretur, si de ejus divina origine non constaret certo. Unitas igitur fidei et regiminis est nota positiva Ecclesiae Romanae divinitatem demonstrans.